

АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ У ПІДГОТОВЦІ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ (ДОСВІД ІСТОРИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ЗНУ)

*Жураковська Л.В.,
Запорізький національний університет*

За умов реформування вищої освіти в Україні постає проблема реформування системи підготовки здобувачів освіти на 3 освітньому рівні (доктор філософії), що потребує оновлення не лише процедури захисту дисертацій, однак й самої освітньо-наукової програми підготовки аспірантів. Однією з головних засад формування спільного європейського освітнього і наукового простору є підвищення мобільності наукових кадрів та здобувачів освіти різних рівнів. Вважаємо, що участь в програмах академічного обміну, підвищення проектної культури здобувачів наукового ступеня доктора філософії є фактором, що позитивно впливатиме на їхній науковий наробок, подальшу позицію на ринку праці, взагалі підняття конкурентоспроможності української вищої школи.

Звернувши увагу на досвід історичного факультету ЗНУ щодо академічної мобільності аспірантів слід зазначити, що за 2012-2017 рр. понад 10 аспірантів історичного факультету проходили наукове стажування у провідних наукових та освітніх центрах Європи та Північної Америки, працювали в закордонних архівах. Налагоджені з 2014 р. наукові контакти з історичним факультетом Люблянського університету, призвели до підписання договору між факультетами обох університетів про розвиток наукового співробітництва. В подальшому реалізація підписаного договору призвела до успішного подання заявки на програму Erasmus+, що мало наслідком академічний обмін не лише викладачів факультету, однак й аспірантів. Станом на 2017 р. 3 аспіранти кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин ЗНУ (Убору А., Сулейманов Е., Сергієнко Я.) пройшли стажування в рамках вказаного проекту, що сприяло роботі в архівних установах Європи, ознайомлення з історіографічною спадщиною, написанню їх дисертацій.

Відзначимо, що участь в подібних проектах академічної мобільності надає можливість працювати з провідними експертами з проблеми дослідження, ознайомлюватися зі здобутками європейських наукових шкіл, підвищувати свій методологічний рівень. Так у 2016-2017 рр. в рамках Visegrad Scholarship Program аспірантка історичного факультету Звягіна О. проводила написання дисертаційного дослідження «Between the

Habsburgs and Ottoman Empire. Hungarian Policy of Sigismund I in the years 1526-1541» з подвійним науковим керівництвом (науковий керівник з польської сторони – доктор Piotr Kroll (Instytut Historyczny. Uniwersytet Warszawski).

Наукові контакти, що виникають під час подібних академічних обмінів, в подальшому впливають на проведення колективних наукових заходів. У 2016 р. низка випускників програм академічного обміну, учасників програм, що спонсорувалися Держдепартаментом США (серед них й автор даних тез) подали заявку на грант «Alumni Engagement Innovation Fund» у рамках спільного проекту «Involving Youth in Municipal Planning» у номінації «Громадянська участь». Виграний грант був спрямований на проведення Першої Літньої школи молодіжного муніципального планування (21-25 серпня 2016 р.), проведення низки круглих столів по містам України.

Налагоджені контакти під час програм академічної мобільності з представниками Канадського інституту українських студій реалізуються на історичному факультеті в спільних проектах з польовою археографією, щорічних археографічних експедиціях в межах Степової України з метою фіксації письмових джерел, фоно і фотодокументів; едиційних проектах.

Нажаль, основною перепорою для участі в програмах академічної мобільності серед аспірантів залишається невисокий рівень знання іноземних мов, відсутність розвинутої проектної культури. В даному відношенні вважаємо доцільним: 1) збільшити вивчення іноземної мови протягом всіх років навчання в аспірантурі (з метою отримання мовного сертифікату на останньому році навчання на рівні B1-B2); 2) запровадити навчальний курс для аспірантів всіх спеціальностей з основ проектної діяльності, написання грантових заяв для подачі заявок на програми академічної мобільності. В рамках виграного конкурсу за 2017 рік за напрямком Жан Моне Програми Європейського Союзу «Еразмус+» в ЗНУ зазначений курс буде реалізований з аспірантами природничих спеціальностей. Вважаємо, що подібні кроки поживляють участь в міжнародних наукових проектах, сприятимуть підвищенню рівня дисертаційних робіт і в подальшому можуть призвести до введення в практику захисту дисертацій на іноземній мові з зазначенням цього в дипломі.